

PROKURATUUR

Kristi Helde
Ruth Pagil
kristi.helde@straumann.com

Teie: 04.07.2025

Meie: 21.08.2025 nr RP-6-5/25/1340-6

Vastus selgitustaotlusele

1. Riigiprokuratuuris registreeriti 04.07.2025 Kristi Helde ja Ruth Pagili 04.07.2025 kaebus Riigiprokuratuuri 24.06.2025 ja 30.06.2025 kriminaalmenetluse alustamata jätmise teadetele kriminaalasjades nr 25700000013 ja 25700000010 ning teabenõue.
2. 10.07.2025 teavitas prokuratuur pöördumise esitajaid sellest, et teabenõudena pealkirjastatud osas on pöördumise näol tegemist selgitustaotlusega, millele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 6 ettenähtud korras.
3. Vastuseks selgitustaotluses esitatud 10-le küsimusele selgitab prokuratuur järgmist:
  - 3.1. Kuidas on võimalik, et AS Pihlakodus toimuvat menetlevad prokurörid, kellel on selged isiklikud seosed antud äriühinguga (kas läbi lähedase hooldekodu koha või siis läbi sõbra/endise kolleegi ärisuhete)?

Prokurör Arika Lepal ei ole prokuratuurile teadaolevalt AS-ga Pihlakoduga isiklikke seoseid, mis välistaksid kriminaalmenetluses osalemise prokurörina. Samuti ei ole prokurör Károli Tiirikul prokuratuurile teadaolevalt isiklikke seoseid AS-ga Pihlakoduga.

- 3.2. Kas riigiprokurör Károli Tiirik on rikkunud prokuratuuri eetikakoodeksit olukorras, kus ta ei taandanud ennast ja langetas otsuse enda hea tuttava/äsjase kolleegi ärihuvide suhtes?

Riigiprokurör K. Tiiriku poolt kriminaalmenetluse aluse kontrollimine ning juriidilise hinnangu andmine võimaliku kuriteo esinemise kohta AS Pihlakodu osas ei ole vastuolus prokuratuuri eetikakoodeksiga.

Eetikakoodeksi § 2 lg 1 p 4 näeb ette, et prokurör täidab töökohustusi erapooletult, sõltumatult ning parimal võimalikul viisil, laskmata end mõjutada poliitikal ja meedial. Eetikakoodeksi § 6 lg 1 kohaselt väldib prokurör oma töös perekondlikest, sotsiaalsetest ja muudest põhjustest tingitud huvide konflikti. Eetikakoodeksi § 6 lg 5 kohaselt peab prokurör end taandama, kui tema objektiivsus on küsitav, ta on menetlusosalisega lähedastes suhetes või ta on väljaspool töökohustusi asjaosalisi samas asjas õigusalaselt nõustanud.

RIIGIPROKURATUUR

Wismari 7 / 15188 TALLINN / 694 4400 / info@prokuratuur.ee / www.prokuratuur.ee
Registrikood 70000906

Käesoleval juhul ei ole esitatud teavet, mis annaks aluse kõneleda K. Tiiriku poolt töökohustuste erapoolikust täitmisest ega huvide konfliktist. K. Tiiriku näol on tegemist professionaalse menetlusosalise ja kõrgete kõlbeliste omadustega juristiga, kel on terav õigustunnetus just ka võimaliku huvide konflikti/erapooletuse küsimuses. Esinenuks vähimigi tõsiselt võetav põhjus, mil K. Tiirik ei saanud olla kriminaalmenetluse alustamise üle otsustamisel erapooletu, oleks K. Tiirik kindlasti end taandanud. Olgu siinkohal märgitud, et üksnes eelnev varasem töötamine kellegagi samas advokaadibüroos või õppimine nt sama kõrgkooli samal kursusel ei ole automaatselt ühele poolele enda menetlusest taandamise aluseks.

- 3.3. Mis asjaoludel asus riigiprokurör Károli Tiirik vastavas teates sisuliselt võtma seisukohti tsiviilõigusliku vastutuse teemal, mis toetavad tema sõbra/endise kolleegi ärisuhteid ja huve?

Prokuratuur ei kujunda ega võta seisukohti ühtki füüsilist ega juriidilist isikut toetavalt, vaid lahendab objektiivselt ning erapooletult konkreetset õigusküsimust olemasoleva materjali ja faktide põhjal. Seega ei jaga prokuratuur seisukohta, justkui oleks prokurör kujundanud seisukohti kellegi tõetuseks. Taoline käsitus on meelevaldne ja eksitav, mistõttu prokuratuur sellise käsitlusega ei nõustu. Rohkemal määral ei ole võimalik asjaolu, mida ei eksisteeri, sisuliselt käsitleda.

- 3.4. Palun selgitada mh, et kas vastab tõele väide, et AS Pihlakodu esindajatele olid nn kelmuse kuriteokaebust puudutav teada juba enne 30.06.2025 prokuratuuri teate koostamist (avalikkus seda ei teadnud)?

Kuivõrd prokuratuurile ei ole taoline asjaolu teada, ei ole võimalik sellele küsimusele ka sisuliselt vastata. Prokuratuur ei teavita isikut, kelle kohta kuriteokaebus on esitatud, kaebuse esitamisest ega kaebuse lahendamise käigust. Kuriteokaebuse lahendamisel lasub prokuratuuril kohustus isikut, kelle kohta kuriteokaebus on esitatud, teavitada KrMS § 198 lg 2 sätestatud juhul.

- 3.5. Kas ja mis ulatuses omas AS Pihlakodu (või tema esindajad) rolli 30.06.2025 kriminaalmenetluse 25700000010 alustamata jätmise teate koostamisel?

Taoline küsimusepüstitus jääb täielikult arusaamatuks, kuivõrd, nagu öeldud, ei kaasa prokuratuur kuriteoteate lahendamisesse puudutatud isikuid. Seega puudus AS-l Pihlakodu igasugune roll kriminaalmenetluse alustamise üle otsustamisel.

- 3.6. Kuidas on võimalik, et vastavas teates jäeti osad avaldajate seisukohad ja tõendid täielikult tähelepanuta?

Kriminaalmenetluse alustamise üle otsustamisel peab prokuratuur hindama konkreetse elulise sündmuse puhul kuriteokoosseisu tunnuste esinemist kellegi tegevuses. Menetlusotsustuse langetamisel käsitleb ja tugineb menetleja seega kõigile sellistele faktidele ja asjaoludele, mis on talle teada ja millel on analüüsitava kuriteokoosseisu mõttes tähtsust. Enda menetlusotsustuses selliste seisukohtade ja tõendite põhjalikum käsitlemine ja ümberlükkamine, mida menetleja ei pea konkreetse kuriteokoosseisu mõttes asjassepuutuvaks, ei ole nõutav ega otstarbekas. Seega otsustab iga konkreetne menetleja kriminaalmenetluse alustamist vaagides vastava õigusküsimuse olemusest lähtudes, missugused asjaolud ja tõendid väärivad tähelepanu ja vajavad põhjalikumat käsitlemist.

- 3.7. Kas prokurör Arika Lepp suhtes on algatatud distsiplinaarmenetlus (kui ei, siis miks) ja kui, siis kuidas teda karistati seoses vägistamisohvrite avaliku alandamisega

(Prokuratuuri Eetikakoodeksi § 4. Au ja väärikus - (1) Prokurör on kohustatud käituma menetlusosaliste, tunnistajate ning teiste kriminaalmenetlusega puutumust omavate isikute suhtes ausalt, väärikalt ja viisakalt nii kõnes, kirjas kui teos). Eeldan, et prokuröri avalikke sõnavõtte seoses kannatanutele tekkinud kahjuga ei saa tänasel päeval enam keegi käsitleda kui väärikaid.

Arika Lepa suhtes ei ole alustatud distsiplinaarmenetlust, sest Arika Lepp on nn Pihlakodu kaasuses viinud läbi kriminaalmenetlust lähtuvalt seadusest ja erapooletult, rikkumata kriminaalmenetluse norme. Seega puudub alus distsiplinaarmenetluse läbiviimiseks. Arika Lepp on avalikult vabandanud ebaõnnestunud sõnakasutuse osas ja on kohtmenetluses kindlalt seismas süüdistatava süü tõendamise ja õiglase karistuse kohaldamise eest.

- 3.8. Arvestades Prokuratuuriseaduse § 10 sätet prokuröri asendamise kohta mõjuvatel põhjustel, palume selgitust, miks riigiprokurör Károli Tiirikut antud juhtumis ei asendatud ega taandanud, võttes arvesse esitatud huvide konflikti asjaolusid, mis olid avalikult teada (tema eelnev töökoht ei saa olla Prokuratuurile üllatuseks ja asjaolust, et AS Pihlakodu esindab käesolevas asjas vandeadvokaat Ermo Kosk sai mainitud kannatanute kohtumisel Riigiprokuratuuris)?

Osutatud prokuratuuriseaduse säte kõneleb riigi peaprokuröri või juhtivprokuröri poolt kriminaalmenetluses alluva asendamisest, samuti alluva prokuröri asendamiseks teise alluva kohustamisest nõ teenistusalaselt. Käsitletava sätte kohaselt saab asendamine toimuda mõjuva põhjuse esinemisel ja konkreetsetes kriminaalmenetluses. Sündmuse osas, mille puhul on hindamisel kriminaalmenetluse aluse esinemine, ei ole kriminaalmenetlus käivitunud ning seega prokuratuuriseaduse § 10 regulatsioon sellises olukorras ei rakendu. Ühtlasi saab asendada äraolevat või eemal viibivat prokuröri. Sellise olukorraga sel puhul tegemist ei olnud.

Prokuröri kriminaalmenetlusest taandamise alused on sätestatud KrMS § 49 lõigetes 1 (on varem samas kriminaalasjas teinud kohtulahendi; on varem osalenud samas kriminaalasjas kriminaalmenetluse muu subjektina; on või on olnud süüdistatava, kannatanu või tsiviilkostja lähedane) ja 6 (kui prokurör ise leiab, et ta ei saa olla erapooletu) nimetatud juhtudel. Ühtki eelnimetatud alustest K. Tiiriku puhul ei esine. Asjaolu, et prokurör on töötanud varasemalt samas advokaadibüroos AS Pihlakodu aktsionäri ja nõukogu liikmega, ei ole samuti prokuröri taandumise automaatseks aluseks. KrMS § 49 lg 6 kohaselt peab prokurör taanduma, kui ta leiab, et ta ei saa olla kriminaalmenetluses erapooletu. K. Tiiriku puhul ei esine vähimatki asjaolu, mis mõjutanuks tema erapooletust AS Pihlakodu tegevuses võimaliku kuriteo tunnuste kontrollimisel.

- 3.9. Kuidas tagab Prokuratuur, et tema avalike suhete tegevus (vastavalt Prokuratuuri põhimääruse § 9 punktile 7) säilitab aususe ja erapooletuse näivuse, eriti nii tundlike kaasuste puhul nagu käesolev, nagu nõuavad Eetikakoodeksi põhimõtted?

Prokuratuur lähtub kommunikatsioonis üksnes faktipõhisusest, andes faktidele tuginevaid selgitusi.

- 3.10. Milline on Prokuratuuri ametlik seisukoht prokuröri eetikakaalutluste osas, kui kriminaalmenetluse mittealustamise teates püütakse anda tsiviilõiguslikku õigustust, miks AS Pihlakodu ei vastuta tsiviilõiguslikult, nagu väidetakse Károli Tiiriku dokumendi puhul? Kas selline tegevus on kooskõlas prokuröri mandaadiga?

Kelmuse kuriteokoosseisu esinemise tuvastamiseks on sageli vaja kindlaks teha piir tsiviilõigussuhte ja kuriteona käsitletava tegevuse vahel. Seda enam on puhul, mil kuritegu väidetakse olevat aset leidnud lepingulise õigussuhte raames, möödapääsmatu, et sündmusele karistusõigusliku hinnangu andmisel leiavad käsitlemist asjaomased eraõiguse normid.

Kuritegu kui seadusandja poolt karistatavaks tunnistatud inimkäitumine ei ole oma olemuselt meid ümbritsevast (õigus)maailmast ära lõigatud, eraldiseisev tegu. Kogu inimkäitumine on vaadeldav ka eraõiguse normide kaudu. Seetõttu on ilmne, et analüüsimaks võimaliku kuriteokoosseisu esinemist lepingulise õigussuhte puhul, vajab selgitamist ja käsitlemist ka õigussuhte eraõiguslik regulatsioon. See aga, kui süvitsi või laiapõhjaliselt prokurör vastava eraõiguse valdkonda jääva küsimuse erinevaid aspekte käsitleb, sõltub konkreetse juhtumi ja lahendamist vajava küsimuse olemusest, samuti prokuröri väljakujunenud õigustunnetusest selles, mis ulatuses juhtumit õiguslikult analüüsida. Seega on lepingulisel vaidlusel põhineva kuriteoteate lahendamisel sisuliselt möödapääsmatu, et õiguslikus analüüsis tuleb keskenduda nii lepingu enda kui vastava õigusvaldkonna normide analüüsimisele. Jõudes analüüsi tulemusena järeldusele, et lepingu pool ei pruugi vastutada tsiviilõiguslikult, viitab see tulemus sageli ka kuriteokoosseisu puudumisele etteheidetavas tegevuses.

Kokkuvõttes puudub olukorras, mil prokurör analüüsib kriminaalmenetluse alustamise üle otsustamisel ning tsiviilõigussuhte ja kuriteo piiritlemise küsimuse lahendamisel tsiviilõigusliku vastutuse küsimusi, vastuolu prokuratuuri eetikakoodeksiga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Alar Lehesmets
juhtiv riigiprokurör